

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 19 maj 1917 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts under punkterna 61 och 62 av sjätte huvudtiteln i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till försäkringsrådet m. m.

Närvarande: herrar Schotte, Rogberg, Ekelund, von Sydow, Almer, Persson* i Norrköping, Pettersson i Bjälbo, Nilsson i Kabbarp, Jönsson* i Slätåker och Bengtsson i Norup.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti den till innevarande års riksdag avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen

i punkt 61, att dels godkänna av departementschefen framlagt förslag till ordinarie avlöningsstat för försäkringsrådet ävensom till allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner å samma stat; dels ock från och med år 1918 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till försäkringsrådet å 64,300 kronor; samt

i punkt 62, att å extra stat för år 1918 anvisa dels för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under år 1918, utöver anslaget å ordinarie stat, ett förslagsanslag av 55,000 kronor; dels till anskaffande av möbler och andra inventarier m. m. för försäkringsrådet ett förslagsanslag av 25,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet; dels ock till avlöningar åt vissa befattningshavare hos försäkringsrådet för tiden 1 oktober—31 december 1917 ävensom till andra kostnader under nämnda tid ett förslagsanslag av 20,000 kronor, likaledes med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1917 av tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 5 avd. 2 häft. (Nr 2.)

Efter överenskommelse mellan stats- och lagutskotten hava berörda framställningar, i sammanhang med Kungl. Maj:ts proposition nr 228 med förslag till lag om försäkringsrådet, hänskjutits till behandling av sammansatt stats- och lagutskott.

Beträffande försäkringsrådets föreslagna sammansättning och grunderna för dess verksamhet får utskottet hänvisa *dels* till bilagan till statsverkspropositionen, *dels ock* till utskottets utlåtande nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 228.

Utskottets
yttrande.

I berörda utlåtande nr 1 har utskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag beträffande försäkringsrådets sammansättning.

Vid granskning av Kungl. Maj:ts förslag till befattningshavare hos försäkringsrådet ävensom deras avlöningsförmåner och avlöningsvillkor har utskottet funnit anledning allenast till följande erinringar.

För *försäkringsrådets chef* har socialförsäkringskommittén i dess utlåtande den 11 oktober 1916 ifrågasatt en avlöning av 15,000 kronor, varvid kommittén erinrat om sannolikheten, att försäkringsrådets verksamhet framdeles komme att så utvidgas, att rådet finge karaktären av ett centralorgan för samtliga socialförsäkringsinstitutioner. Vid sådant förhållande skulle ordföranden i försäkringsrådet komma att bliva chef icke blott för den högsta rättsinstansen inom den sociala olycksfallsförsäkringens område utan för en ännu mer vittomfattande social institution.

Kungl. Maj:t har emellertid ansett, att ordföranden i försäkringsrådet, som åtminstone tills vidare närmast vore att jämföra med presidenten i någon av rikets hovrätter eller i kammarrätten, allenast borde, i likhet med nämnda presidenter, aflönas med tillhopa 12,000 kronor; dock att för den förste innehavaren av chefsbefattningen i försäkringsrådet borde på vissa i statsrådsprotokollet anförda skäl ett lönetillägg å extra stat av 3,000 kronor per år ställas till förfogande.

Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som föreligga med avseende å chefsbeställningen i försäkringsrådet, finner utskottet sig böra förorda Kungl. Maj:ts förslag angående avlöningen, liksom utskottet ej heller ansett tillräckliga skäl föreligga att motsätta sig, att nämnda chef benämnas president.

I fråga om arvodet åt *representanterna för arbetsgivare och arbetare* synes det av Kungl. Maj:t föreslagna, jämförelsevis låga beloppet, 5,000 kronor, motiveras därav, att sagda representanter, ehuru de i allmänhet torde bliva fullt upptagna av ifrågavarande tjänst, dock kunna beredas tillfällig ledighet, utan avstående av någon del av arvodet,

för andra göromål genom att suppleanter inkallas i deras ställe; och torde av Kungl. Maj:t sådana föreskrifter utfärdas, att nämnda möjlighet icke missbrukas. Med avseende å avlönande av dylika suppleanter antager utskottet, att lämpligt dagarvode anvisas, ävensom reseersättning i förekommande fall, varvid dock utskottet utgår ifrån, att sistnämnda ersättning allenast kommer att uppgå till obetydligare belopp, då suppleanterna tydligen, för att lätt kunna vara tillgängliga, böra vara bosatta i eller i närheten av Stockholm.

Beträffande de för *åtnjutande av avlöningsförmåner föreslagna allmänna villkor och bestämmelser* har utskottet, då organisationerna å det sociala området ej ännu kunna anses vara slutgiltigt utformade, funnit sig böra i anslutning till de bestämmelser, som gälla för andra sociala verk, föreslå den jämkning i Kungl. Maj:ts förslag, att befattningshavare skall vara underkastad att med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen å det sociala området. Ett par andra mindre jämkningar av formell natur hava också föreslagits i avlöningsvillkoren.

Med avseende å till *vaktmästarne* föreslagna löner erinrar utskottet om att Kungl. Maj:t i särskild proposition, nr 342, framlagt förslag till reglering av löneförhållanden för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, enligt vilken proposition i allmänhet ett lönetillägg av 100 kronor skulle tillkomma vaktmästare, ävensom ett tredje ålderstillägg å 100 kronor. I anledning av denna proposition hava väckts motioner om än större förbättringar i vaktmästarnes avlöningsförmåner.

Utskottet har ansett sig böra här nedan upptaga löneförmåner för vaktmästarne i försäkringsrådet i enlighet med Kungl. Maj:ts ursprungliga förslag. Blir emellertid i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 342 och omförmälda motioner vaktmästarnes avlöning i allmänhet förhöjd, bör givetvis denna förhöjning också komma vaktmästarne i försäkringsrådet till del.

I fråga om de å extra stat upptagna anslagen, har utskottet, vad angår den för anskaffande av möbler och andra inventarier m. m. erforderliga engångskostnad, ansett det föreslagna beloppet 25,000 kronor böra upptagas såsom »förslagsanslag högst».

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att riksdagen måtte

1:o) godkänna följande förslag till ordinarie avlöningsstat för försäkringsrådet:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1 president	7,500	3,500	1,000	12,000	
1 försäkringsråd	5,000	2,500	600	8,100	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 "	5,000	2,500	600	8,100	
1 representant för arbetsgivare, arvode	—	—	—	5,000	
1 " " " "	—	—	—	5,000	
1 " " arbetare "	—	—	—	5,000	
1 " " " "	—	—	—	5,000	
1 tjänsteman i 2:a lönegraden (sekreterare)	3,600	1,800	400	5,800	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 tjänsteman i 1:a lönegraden (notarie)	2,200	1,500	300	4,000	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (registrator, tillika bibliotekarie) ..	1,100	750	150	2,000	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
1 kvinnligt biträde i första lönegraden	700	350	150	1,200	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
Till vikariatsersättningar under semester samt vid sjukdomsförfall för kvinnliga biträden och vaktmästaren	—	—	—	1,900	
Summa	—	—	—	64,300	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

2:o) föreskriva följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner å sagda stat, nämligen:

a) för ordinarie befattningshavare utom kvinnliga biträden:

att befattningshavare skall, i den mån ej undantag anses böra stadgas eller för särskilda fall efter

prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag;

att befattningshavare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av försäkringsrådet eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest rådets ställning inom statsförvaltningen varder så förändrad, att det ej längre kan anses såsom självständigt ämbetsverk, eller därest vissa rådet tillhörande göromål överflyttas till annat verk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk eller den anstalt, vartill göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i försäkringsrådet slutligen likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen å det sociala området;

att med befattning inom försäkringsrådet icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattning inom försäkringsrådet ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej, beträffande presidenten och försäkringsråden, Kungl. Maj:t och, vad angår andra befattningshavare, försäkringsrådet uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen inom försäkringsrådet, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att befattningshavare är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning uti innehavande grad, där

han, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, befinnes vara lämplig och behöfelig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller utan att han kan styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i försäkringsrådet, bestrida densamma mot åtnjutande därvid av, i stället för egna tjänstgöringspenningar, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år på samma villkor samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång åtnjutas av presidenten, försäkringsråd och tjänsteman i andra lönegraden under en och en halv månad, av tjänsteman i första lönegraden under en månad samt av vaktmästare under femton dagar;

att befattningshavare, som har sig anförtrödd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av presidenten bestämmes, begagna sig av semester;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad

i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande, eller såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat; samt

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

b) för kvinnliga biträden:

att ifråga om biträdes av tredje graden arbetstid å tjänsterummet skall gälla vad här ovan föreskrivits för andra ordinarie befattningshavare hos försäkringsrådet samt att biträdes av lägre grad arbetstid å tjänsterummet skall vara sex timmar, dock att sådant biträde skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

att biträde må åtnjuta semester under en månad av året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande av semester biträde av lägre grad skall vara skyldigt, att, om det förordnas såsom biträde av högre grad hos försäkringsrådet, bestrida befattningen såsom sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnat biträde av lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspennningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd av sjukdomsförfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspennningar, men, då förordnandet erfordras för beredande av semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspennningar svarande belopp;

att gift kvinna må till biträdesbefattning befordras allenast efter av Kungl. Maj:t på framställning i varje särskilt fall lämnat medgivande;

att, där kvinnlig innehavare av biträdesbefattning ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att av

sådan anledning avgå från tjänsten, därest icke försäkringsrådet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

att biträdesbefattning skall av försäkringsrådet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

att rörande tillsättningen i övrigt, kompetensfördringar, ordningen för meddelande av tjänstledighet och avsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må varda av Kungl. Maj:t meddelade; samt

att i övrigt de för andra ordinarie befattningshavare hos försäkringsrådet stadgade villkor och bestämmelser för avlöningsförmåners åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot vad här blivit föreskrivet lända till efterrättelse.

3:o) från och med år 1918 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till försäkringsrådet å 64,300 kronor;

4:o) å extra stat för år 1918 anvisa

dels för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under år 1918, utöver anslaget å ordinarie stat ett förslagsanslag av 55,000 kronor;

dels till anskaffande av möbler och andra inventarier m. m. för försäkringsrådet ett förslagsanslag, högst 25,000 kronor, med rätt för Kungl Maj:t att förskottsvis under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet;

dels ock till avlöningar åt vissa befattningshavare hos försäkringsrådet för tiden 1 oktober—31 december 1917 ävensom till andra kostnader under nämnda tid ett förslagsanslag av 20,000 kronor, likaledes med rätt för Kungl Maj:t att under år 1917 av tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Stockholm den 19 maj 1917.

På det sammansatta utskottets vägnar:

AXEL SCHOTTE.